

6.1.2. Sven Petersen, Dansk Erhverv

Redigeret udgave af interview foretaget den 28. september 2021.

Om nedlukningen i foråret 2020

Der har været mange udfordringer. På tidspunktet omkring tvangslukningen og afklaringen af kompensationspakkernes indhold, var der udfordringer med uklarheder og lempelig brug af ordene "vejledning" og "anbefaling". Man sagde "Vi anbefaler, at I lukker," men det udløste nogle andre tilgange til pakkerne, hvis man var tvangslukket, end hvis man bare fulgte en anbefaling. Det skabte usikkerhed og vores erhvervsjuridiske hotline var rødguldende.

Der var mange spørgsmål om lukninger: Har vi lov til at holde åbent? Hvad er udvalgsvarer og hvad er ikke udvalgsvarer¹⁷⁶? Må vi holde åbent, når vi ligger i et center, når vi sælger varer ud ad bagdøren? Hvorfor skulle *click & collect* være forudbetalt? osv. Det var uklart, hvad reglerne var og det måtte vi i Dansk Erhverv hjælpe med, så godt og så hurtigt vi nu kunne.

Mange spørgsmål krævede en afklaring hos de relevante embedsfolk. Vi var derfor jævnligt i dialog med ministerier og Erhvervsstyrelsen og de prøvede at svare så godt, det kunne lade sig gøre, selvom vi nogle gange syntes, at det tog for lang tid at få svar. Men de knoklede for det, det må man sige.

Fra politisk hold blev der ikke lyttet lige så meget. Det var uigennemskueligt, hvorfor man lukkede det ene og ikke det andet. Ligeså med forsamlingsforbuddene. Hvornår måtte du forsamle dig op til x antal personer per kvadratmeter, og hvorfor var der lige trukket en grænse dér? Mange af vores medlemmer spurgte, om der egentlig var sundhedsfagligt belæg for begrænsningerne, og de oplevede situationen som frustrerende.

I de perioder, hvor det gik stærkt med lukninger, afstandskrav og forsamlingsforbud, blev reglerne ændret så hurtigt, at man knap nok kunne nå at indstille sig på dem, før de blev ændret. Mange beslutninger var svære at forstå og derfor vanskelige at formidle.

Der har ikke været en demokratisk proces om nedlukningen, i sagens natur, for der skulle jo også handles hurtigt, men der var ikke nogen retssikkerhed forbundet med det. Det var, hvad regeringen syntes var det rigtige, og så var det det, man kørte efter. Sammenfattende kan man

¹⁷⁶ Ifølge Erhvervsministeriet er udvalgsvarer "varer, der bliver ved med at eksistere samtidig med brugen, og som først går til grunde efter nedslidning over en længere periode."

<https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/04-politik/2021/qa-om-nedlukning-af-detailhandlen-13.04.212.pdf>

vel sige, at virksomhederne godt kunne forstå, at der skulle handles med en vis hastighed, men man savnede tilgængelige sundhedsfaglige vurderinger for de beslutninger, der blev truffet.

Vi ville gerne have haft, at der blev lyttet lidt mere til erhvervet i forbindelse med nedlukninger og foranstaltninger, men der var selvfølgelig et tidspres. Måske kunne man have givet det et par ekstra uger og have endevendt et par ekstra argumenter og forsøgt sig med en plan, så virksomhederne havde bedre mulighed for at forberede sig. Det kunne måske have hjulpet. Det blev dog bedre hen ad vejen og der blev lavet en genåbningsplan, men det første halve eller tre-kvarte år var ret uoverskueligt. Nedlukninger af skoler kunne jo også have indflydelse på virksomhederne, fordi forældrene skulle blive hjemme og passe børn. Men alt ser anderledes ud i bagklogskabens lys.

Om epidemilovgivning og pakkerne

Teknisk er der den forskel på at have en § 27 og ikke at have den, at når noget står i loven, så har du den garanti, loven giver. Hvis du fjerner garantien og det hele bliver henlagt til de politiske pakker, så er det hele tiden genstand for forhandling og usikkerhed. Det hele gik enormt hurtigt, og det følte også lidt tilfældigt, hvordan pakkerne var skruet sammen. Det var ikke betryggende.

Et eksempel: Virksomheder, der solgte produkter i tiden op til nedlukningerne, men først fakturerede indtægten i forbindelse med levering, havde et stort problem. Disse virksomheder leverede og fakturerede indtægter i nedlukningsperioden og havde dermed ikke nogen omsætningsnedgang. De kunne til gengæld ikke indgå nye aftaler, da deres butikker var lukket og dermed havde de ingen indtægter i månederne efter nedlukningerne, men det tog pakkerne ikke højde for.

Der kom jo løbende nye ordninger og nye perioder, man kunne søge for, så det gjorde det mere og mere uigennemskueligt at finde rundt i den jungle. Det prøvede man løbende at rette op på, men det var selvfølgelig en proces, der skabte frustrationer.

De virksomheder, der ikke var medlem af en erhvervsorganisation som Dansk Erhverv, ville nok have svært ved at finde rundt i de her ting på virksomhedsguiden. De kunne have svært ved at finde ud af, hvilken pakke de skulle søge under. Der var lønkomensationer og pakken for de selvstændige erhvervsdrivende og den med de faste omkostninger. Så hvilke pakker kan man søge og kan man søge begge pakker? Informationerne var der, men jeg skildrer blot, hvordan virkeligheden var for virksomhederne på det tidspunkt.

Virksomhederne havde behov for en individuel rådgivning, for de sad i forvejen i en krisesituation og skulle tage stilling til, om de skulle sende medarbejdere hjem eller opsigte dem, mens omsætningen raslede ned. Samtidig skulle de sætte sig ind i de her ting. Det var nok for stor en mundfuld for mange.

Der var også en langsommelig proces omkring at få afklaret EU-statsstøttereglerne. Den proces tog for lang tid, hvor man først meldte noget forkert ud og bagefter fik at vide fra EU, at det var udlagt forkert. Det var ikke ligefrem godt. Det skal der rettes op på. Der må laves en drejebog for dette scenarie, da vi ikke kan være sikre på, at vi ikke havner i samme situation engang til.

Sagsbehandlingen i Erhvervsstyrelsen

Vi havde en rigtig god dialog med Erhvervsstyrelsen, og vi kunne bære virksomhedernes sag frem på nogle møder. Vi fik lov til at præsentere styrelsen for konkrete spørgsmål fra medlemmerne. Det kunne både være små ting og større ting, som de kunne tage stilling til og sagsbehandle og få rettet. Generelt fik vi løst alle problemerne og velvilligheden var der.

Det var flot, at de fik sat et it-system op på så kort tid. Det har været rigtig fint, selv om der var små mangler ved systemet. Hvis du satte et flueben forkert i ansøgningen, så blev du sat af og skulle starte forfra. Alle de ting, du havde tastet ind, skulle du taste ind igen. Det gjaldt også, hvis du blev smidt af køen, hvilket skete efter en halv time. Det var frustrerende, for der har jo nok været småfejl i de fleste ansøgninger, men man skulle altså begynde helt forfra. Men alt i alt var det ok.

Kunne det betale sig for virksomhederne?

Det kommer an på beløbet, om det var besværet værd, men det kunne jo dreje sig om rigtig mange penge, og i perioder tog det lidt for lang tid at få pengene ud, især hvis der også var lidt slinger i ansøgningerne. Det kunne hurtigt blive et likviditetsproblem for virksomhederne, der blev nødt til at afskedige personer, som de måske nu efter nedlukningerne gerne ville genansætte; men de er der ikke længere, de har fundet andet arbejde.

Vi har ikke nogen medlemsanalyse af, om der var virksomheder, der opgav at ansøge. Men det kunne jeg forestille mig, at der var. Der var også nogle, som har haft det svært ved at bede samfundet om at betale kompensation. De har tænkt, at det var deres bidrag til coronakrisen, så de måtte leve med en omsætningsnedgang. Der er givetvis andre, der bare ikke orkede at sætte sig ind i det.

Klageadgang

Der var ikke nogen klageadgang, du fik et svar og så kunne du søge igen. På nuværende tidspunkt har vi ikke set mange virksomheder, der har lyst til at klage over et eller andet eller gå til domstolene. Vi har ikke foretaget en medlemsanalyse, men vi ville normalt høre det, hvis rigtig mange af medlemmerne oplevede, at de fik et urimeligt afslag i forbindelse med deres ansøgninger og manglede en klagemulighed.

Jeg vil tro, det er fordi vi har fået afmonteret de fleste af frustrationerne, og hvor der kunne være optræk til en klage, har vi haft en dialog med Erhvervsstyrelsen. De har været gode til at lytte og være imødekommende. Men det kan være, at der kommer klager her i efteråret.

Rent principielt mener jeg, at der skal være adgang til at klage over en afgørelse og klagen skal behandles hurtigt. Vi har en dialog med Erhvervsstyrelsen og domstolene om en *fast track* ordning, hvor man bruger småsagsprocessen til at køre eventuelle klagesager, og det kunne være en model - men nu må vi se.

Vi må også se, om der overhovedet bliver nogle klagesager. Der kan muligvis komme sager, der går på, at man har fået for mange penge udbetalt. "Du har fået penge, du ikke var berettiget til, venligst betal 140 millioner kroner!" Den slags breve kan godt give nogle udfordringer!

Ønsker til kommende lovgivning

Vi vil gerne have genindført den gamle § 27 som en form for underliggende garanti. Men der er heller ingen tvivl om, at vi er nødt til at have nogle kompensationspakker i en eller anden form. § 27 vil jo strengt taget forudsætte, at du sagsøger staten og så skal du til domstolene, og det vil være en for lang proces. Når et helt samfund lukker ned, så skal der noget andet til. Så kompensationspakkerne bliver nødt til at være der, men man skal se på kompensationspakker allerede nu, så man ikke skal bygge skibet, mens man sejler. Der skal mere styr på tingene, og hele afklaringen af statsstøtten i EU skal der også være styr på op front.

Under coronakrisen oplevede dansk erhvervsliv, at statsstøttegodkendelsesprocessen for diverse støtteordninger var for langsommelig. Dette skyldes formodentligt både forhold i DK og på EU-niveau, men for at undgå lignende situationer i fremtiden, anbefaler vi, at:

- Der allerede nu iværksættes initiativer, således at der udarbejdes en form for allerede vedtagne og accepterede statsstøttegodkendelser, tilpasset de forskellige brancher. Godkendelserne kan så aktiveres, når en tilsvarende krise rammer næste gang. Det sikrer, at der kommer en langt større hastighed og fleksibilitet.
- En forudsætning for bedre ordninger er inddragelse af erhvervslivet i udarbejdelsen af rammerne for stående statsstøtteordninger.

Det kunne også være koblet med nogle garantier for hurtige udbetalinger. Likviditeten betyder rigtig meget. Du har jo hele tiden udgifter, så det kan jo ikke nytte noget, at der går et halvt år inden der bliver udbetalt penge.

Jeg tror som nævnt også, at man skal have en opsamlingsbestemmelse, *a la* den gamle § 27, hvor alle dem, der ikke passer ind i pakkerne, har mulighed for at påberåbe sig § 27 eller en lignende paragraf og få erstatning den vej. Der skal være et samspil, hvor man ikke fjerner

erstatningsbestemmelsen helt og siger, at der kun er pakkerne, og hvis du ikke lige passer ind i dem, så er det bare *bad luck*.

Det er også muligt i det nuværende *setup*, hvis der foreligger ekspropriation, men den hurdle er bare vanskelig at komme over, så den er nærmest ubrugelig i modsætning til den gamle §27, som var en mere bred bestemmelse.

Dermed ikke sagt, at den gamle paragraf altid ville have givet flere penge til de virksomheder, som i dag får understøttelse fra pakkerne. Måske er pakkerne mere gunstige, end hvad de kunne have fået under § 27, det ved man jo ikke, men det er en form for sikkerhed. Det kan jo være tilfældigt, at du ikke lige passer ind i en af pakkerne, hvis din omsætningsnedgang ikke lige har været 30 %, men 27,5 %.

Men altså – Vi arbejder på, at de overordnede linjer omkring adgang til erstatning efter en dialog med diverse brancher vil være aftalt på forhånd, hvis en ny epidemi rammer, så man kun skal justere mindre ting, der kan klares ved en hurtigere demokratisk proces. Så man ikke skal bygge noget helt fra starten.